

Wrocław, 14.05.2021

prof. dr hab. Adam Nowak
Instytut Matematyczny
Polskiej Akademii Nauk

Recenzja rozprawy doktorskiej mgr Agnieszki Hejny

pod tytułem

Harmonic analysis and Hardy spaces in the rational Dunkl setting
(*Analiza harmoniczna i przestrzenie Hardy'ego w kontekście dunklowskim*)

Informacje wstępne

Rozprawa doktorska mgr Agnieszki Hejny liczy około 220 stron i jest napisana w języku angielskim. Dysertacji towarzyszy streszczenie opisujące wyniki rozprawy, które zostało przygotowane w dwóch wersjach językowych: polskiej i angielskiej.

Rozprawa podzielona jest na 14 rozdziałów, z których pierwszy ma charakter wstępny. Kolejne rozdziały są zgrupowane w 4 zasadnicze części tematyczne. Zawierają one rezultaty otrzymane przez doktorantkę i są oparte na następujących pracach matematycznych.

- [P1] J. Dziubański, A. Hejna, *Hörmander's multiplier theorem for the Dunkl transform*, J. Funct. Anal. 277 (2019), 2133–2159.
- [P2] J. Dziubański, A. Hejna, *On semigroups generated by sums of even powers of Dunkl operators*, preprint 2019. arXiv:1905.07344
- [P3] J. Dziubański, A. Hejna, *Singular integrals in the rational Dunkl setting*, preprint 2019. arXiv:1910.06433
- [P4] J. Dziubański, A. Hejna, *Remark on atomic decompositions for the Hardy space H^1 in the rational Dunkl setting*, Studia Math. 251 (2020), 89–110.
- [P5] J. Dziubański, A. Hejna, *Upper and lower bounds for Littlewood-Paley square functions in the Dunkl setting*, Studia Math. (przyjęta do druku).
- [P6] A. Hejna, *Hardy spaces for the Dunkl harmonic oscillator*, Math. Nachr. 293 (2020), 2112–2139.
- [P7] A. Hejna, *Schrödinger operators with reverse Hölder class potentials in the Dunkl setting and their Hardy spaces*, preprint 2019. arXiv:1912.11352
- [P8] A. Hejna, *Behavior of eigenvalues of certain Schrödinger operators in the rational Dunkl setting*, preprint 2020. arXiv:2004.10124

Jak widać, prace [P1,P4,P6] zostały już opublikowane w bardzo dobrych periodykach matematycznych, natomiast praca [P5] została przyjęta do druku. Pozostałe zostały zgłoszone do druku i oczekują na decyzje redakcji.

Prace [P1–P5] są wspólne, w każdej z nich jako współautor występuje promotor. Z załączonego szczegółowego oświadczenia prof. Jacka Dziubańskiego wynika, że wkład doktorantki w powstanie tych prac w każdym przypadku był bardzo znaczący, oceniany ogólnie przez prof. Dziubańskiego na co najmniej 50%. Z oświadczenia dowiadujemy się również, iż charakter tej współpracy w naturalny, wręcz modelowy, sposób ewoluował z relacji doktorant/promotor do współpracy na równorzędnych zasadach. Ponadto doktorantka posiada samodzielny wkład w istotne fragmenty/wyniki rzeczonych prac wspólnych, a jej udział w całości prac dotyczy również najwyższej warstwy ideowej.

Zarys tematyki

Rozprawa dotyczy pewnych zagadnień analizy harmonicznej i teorii przestrzeni Hardy'ego w sytuacji dunklowskiej. Kontekst ten jest dobrze umotywowanym rozszerzeniem klasycznej sytuacji euklidesowej. Jego geneza sięga przełomu lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku i serii fundamentalnych prac Charlesa Dunkla, w których wprowadził on i badał system komutujących operatorów różniczkowo-różnicowych wyznaczonych przez (skończoną) grupę odbić w $\mathbb{R}^n$ i tzw. funkcję krotności. Operatory Dunkla były punktem wyjścia do zdefiniowania i badania rozmaitych obiektów z nimi stowarzyszonych, w szczególności laplasjanu Dunkla i transformaty Dunkla. W przypadku trywialnej funkcji krotności (a więc de facto przy braku ingerencji odbić) wspomniane powyżej obiekty redukują się do standardowych pochodnych kierunkowych/cząstkowych, klasycznego laplasjanu i transformaty Fouriera, odpowiednio. Analogiczna redukcja ma miejsce w przypadku translacji dunklowskich i splotu dunklowskiego. Tak więc kontekst dunklowski uogólnia sytuację klasyczną i naturalnym zadaniem poznawczym (a posteriori wspartym przez dalsze solidne motywacje) jest definiowanie i badanie odpowiedników innych klasycznych obiektów analitycznych (abstrahując od aspektów algebraicznych teorii, których studiowanie jest również ważnym nurtem). Ten program był realizowany przez wielu autorów na przestrzeni ubiegłych dekad, a wzmożoną intensywność tych działań można obserwować w ostatnich latach. Jakkolwiek, pomimo wysiłków i sporego nakładu pracy badaczy, obecny rozwój analizy dunklowskiej trudno uznać za satysfakcjonujący.

U podstaw takiego stanu rzeczy leżą zasadnicze trudności generowane przez ogólność kontekstu (dowolność stowarzyszonej grupy odbić) oraz analityczną niejawność i strukturalną złożoność podstawowych obiektów, a także nielokalność operatorów/laplasjanu Dunkla. Ponadto pojawiają się rozmaite efekty niezgodne z intuicjami czerpanymi z analizy euklidesowej, przykładowo brak odpowiednika formuły Leibniza czy fakt, że translacje dunklowskie nie tworzą grupy. W konsekwencji klasyczne rozumowania na ogół nie przenoszą się na przypadek dunklowski, a niektórych kluczowych obiektów wręcz nie można zdefiniować poprzez bezpośrednią analogię. Co więcej, w analizie dunklowskiej mamy do czynienia ze swoistego rodzaju stagnacją powodowaną wieloletnią niemożnością rozstrzygnięcia kilku trudnych kwestii, newralgicznych dla dalszego rozwoju teorii, przede wszystkim:

- (K1) brak wiedzy o (jednostajnej) L^p -ograniczoności, $p \neq 2$, translacji dunklowskich (w konsekwencji m.in. brak wiedzy o fundamentalnych własnościach splotu dunklowskiego),
- (K2) brak wystarczająco precyzyjnego opisu zachowania jądra ciepła Dunkla, tzn. jądra całkowitego pólgrupy operatorów generowanej przez laplasjan Dunkla.

Są to obecnie dwa najistotniejsze, jak się wydaje, problemy otwarte w analitycznej teorii Dunkla.

Wyniki rozprawy

Dysertacja powstała w drodze realizacji dobrze umotywowanego i zaplanowanego, rozległego planu zaawansowanych badań naukowych. Ze względu na bogactwo wyników trudno w tym miejscu podać zwięzły opis otrzymanych rezultatów, poprzestaną zatem na lapidarnym przeglądzie. Dokładniejsze opisy, wraz z motywacjami i tłem literaturowym, są podane w streszczeniu rozprawy i rozdziale wprowadzającym.

W Części II rozprawy badane są fundamentalne operatory analizy harmonicznej w kontekście dunklowskim: funkcje maksymalne, operatory mnożnikowe, całki singularne typu

splotowego i funkcje kwadratowe typu Littlewooda-Paley'a. Główne wyniki dotyczą zachowania tych operatorów na przestrzeniach L^p . Ponadto badane są półgrupy operatorów generowane przez parzyste potęgi laplasjanu Dunkla, gdzie otrzymuje się oszacowania górne stowarzyszonych jąder splotowych i całkowych.

Część III dotyczy przestrzeni Hardy'ego H^1 w sytuacji dunklowskiej. Podane są m.in. nowe charakteryzacje tych przestrzeni, bada się również zachowanie operatorów mnożnikowych na nich. Ponadto definiuje się i charakteryzuje lokalne przestrzenie Hardy'ego w sensie Goldberga.

W Części IV rozwijana jest teoria związana z operatorami Dunkla-Schrödingera. Wśród głównych wyników należy tu wymienić oszacowania dotyczące rozłożenia wartości własnych operatora Dunkla-Schrödingera oraz charakteryzacje przestrzeni Hardy'ego H^1 związanych z takim operatorem.

W celu uzyskania tych wszystkich rezultatów doktorantka buduje cały aparat dowodowy i zbiór narzędzi, które mają dużo szersze znaczenie i w moim odczuciu są sendem i głównym osiągnięciem dysertacji. Temu poświęcona jest Część I rozprawy i pewne fragmenty pozostałych części. Najważniejsze z oryginalnych wyników dysertacji w tym zakresie są następujące.

- (A) Oszacowania i lematy związane z translacjami/splotami dunklowskimi.
- (B) Istotne wzmocnienie znanych uprzednio oszacowań dunklowskiego jądra ciepła o dodatkowy czynnik malejący.
- (C) Sformułowanie i udowodnienie nierówności typu Feffermana-Phonga w sytuacji dunklowskiej.

Uzyskanie (A)–(C) otworzyło szerokie pole badań i zaowocowało mnogością rezultatów, zarówno zupełnie nowych, jak i wzmocnień/rozszerzeń już istniejących w literaturze. To ostatnie stwierdzenie dotyczy szczególnie zasadniczego złamania restrykcji radialności (ewentualnie niezmienniczości na odbicia) w niektórych wynikach znanych wcześniej. Zauważmy ponadto, że (A) jest efektywną próbą przewyciężenia niedogodności związanych z nierozstrzygniętą kwestią (K1), natomiast (B) stanowi ważny krok w kierunku rozwiązania (K2) i uzyskania ostatecznych optymalnych szacowań dunklowskiego jądra ciepła. Z kolei (C) jest fundamentalne dla rozwoju analizy operatorów Dunkla-Schrödingera.

Należy podkreślić, że wiele, jeśli nie większość, rozumowań dowodowych w rozprawie ma skomplikowany techniczny charakter, których przeprowadzenie jest wysoce niebanalne. Bardzo dobrą strategiczną ideą okazało się spojrzenie na podjętą problematykę z perspektywy analizy na przestrzeniach typu jednorodnego, w tym wykorzystanie technik pochodzących z teorii operatorów Calderóna-Zygmunda. Wreszcie warto wspomnieć, że istotnym źródłem inspiracji, być może nawet w jakimś sensie punktem wyjścia, do programu badań podjętych w dysertacji, była obszerna praca doktorantki wspólna z J.-Ph. Ankerem i promotorem [*Harmonic functions, conjugate harmonic functions and the Hardy space H^1 in the rational Dunkl setting*, J. Fourier Anal. Appl. 25 (2019), 2356–2418], co w szczególności pokazuje, że wkład mgr Hejny do analizy dunklowskiej jest jeszcze szerszy niż ramy jej monumentalnej rozprawy.

Ocena

Dysertacja mgr Agnieszki Hejny ma zdecydowanie charakter pracy badawczej zawierającej wyniki oryginalne i wartościowe. Są one dobrze umotywowane, w szczególności solidnie umocowane w istniejącej literaturze, tworzą spójną całość oraz wpisują się w tematykę badań podejmowanych wcześniej i aktualnie w wielu ośrodkach naukowych. Większość rezultatów rozprawy została już opublikowana w renomowanych czasopismach matematycznych.

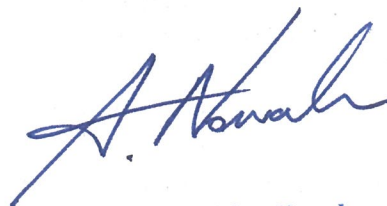
Pod względem redakcyjnym i strukturalnym dysertacja prezentuje się bardzo dobrze. Rezultaty formułowane są przejrzysto a dowody prowadzone z należytą dbałością o detale, w sposób przyjazny dla czytelnika. Redakcja dysertacji[‡] stoi na wysokim poziomie, co znamionuje wysoką kulturę matematyczną doktorantki.

Nie ulega wątpliwości, iż doktorantka posiada szeroką wiedzę z zakresu tematyki rozprawy oraz świetne rozeznanie literaturowe (bibliografia w rozprawie liczy grubo ponad 100 pozycji). Opanowała warsztat subtelnych narzędzi analitycznych i z powodzeniem go stosuje, wykazując się przy tym sporą dozą pomysłowości. Potrafi operować trudnymi technikami czy delikatnymi argumentami. Posiadła głębokie zrozumienie problematyki podejmowanej w dysertacji i samodzielność badawczą, można zaryzykować stwierdzenie, że obecnie jest już ekspertem w analizie dunklowskiej.

Imponujące są mnogość, czy wręcz panoramiczność rezultatów, a co za tym idzie nie-standardowa objętość rozprawy przewyższająca 200 stron. Co najbardziej istotne, rozprawa stanowi innowacyjny, bardzo znaczący wkład w rozwój analizy dunklowskiej. Przypomnijmy, że jest to tematyka doznająca zastoju (pomimo wysiłków doświadczonych badaczy), w której aktualnie niezwykle trudno dokonać istotnych postępów. Mgr Agnieszce Hejnie się to udaje, w dodatku na niebagatelną skalę! W szczególności przezwycięża trudności związane z nierozstrzygniętymi kwestiami (K1) i (K2), wykonując jednocześnie istotny krok w kierunku ich rozwiązania. W tym sensie dysertacja mgr Hejny jest przełomowa, stanowi znaczący progres zarówno w sensie ilościowym jak i jakościowym. Myślę, że jej waga naukowa bardziej odpowiada wymogom stawianym osiągnięciom habilitacyjnym niż rozprawom doktorskim.

Podsumowanie

Recenzowana rozprawa doktorska jest wybitna. Wnosi istotny nowatorski wkład do rozwoju analizy dunklowskiej. Badane zagadnienia wymagają zaawansowanej wiedzy, wysoce złożonej analizy i pokonania poważnych trudności. Dysertacja reprezentuje zdecydowanie ponadprzeciętny poziom i z ogromnym naddatkiem spełnia wszelkie wymagania ustawowe i zwyczajowe stawiane rozprawom doktorskim w dyscyplinie Matematyka. W tej sytuacji wnoszę oczywiście o uznanie rozprawy za wyróżniającą. Stwierdzam ponadto, że rozważanie dysertacji mgr Agnieszki Hejny w kategoriach najwyższych nagród, w tym Nagrody Prezesa Rady Ministrów za rozprawę doktorską, miałyby pełne uzasadnienie.

Prof. dr hab. Adam Nowak
Instytut Matematyczny
Polskiej Akademii Nauk

[‡] Tekst rozprawy jest od strony merytorycznej w pełni zrozumiały, jakkolwiek recenzent, nie będąc ekspertem językowym, pomija ocenę strony lingwistycznej.